

DOBAI PÉTER

Versek a Latin lélegzet és a Voltam élni c. készülő kötetekből

FELTÁMADT FASOROK

Valaha / mikor? Betelt időkben,
eltemetett terekben, emléktávlatos-régen,
egyszer vagy sosem?
járt, időzött itt hősi, szép, kihívó ifjúságunk
és immár messzire, szinte a semmibe
tévedve innen, mintha Ostia, Terracina, Fregene,
Ladispoli playái: acélazúr és megélni-végtelen
katedrális-visszhangú hullámkórusai
s Róma nyílttengermorajnál is mélyebb, ítéletharangjai
angyalszárny-rebbenés kísérte rejtélyes rezgéssel
röpülnének, zúgnának eltévedt útjaink után, Mari,
mintha Róma bolygójának platánjai, pínéái, ciprusai:
feltámadt fasorként vezetnének vissza kézenfogva
mindkettőnk, suhogón, hívón egy szeretett, szerelmes,
kezdő világba, kifelé, el, el világtalan évtizedekből,
egy örök Alma Materba, mely virágos délmezőkben áll,
koszorús, drága ifjak táncos körében, elhívón, igen,
ajándékozva szerelmünknek egy második, egy végleges
ifjúságot, – emlékezet és álom helyett – és mindegy
hogy mindörökre vagy egy másodpercre csak,
mert e két idő a szenvedélyben egyremegy!
Vezetnek ókori gyászciprusok, befejezett jövendők
most épülő romjain át, le, délre, Afrika iránt,
a fehér, faragott szarkofágok szegélyezte via Appián!
– – – Mi emberek, kik sokféle időket éltünk:
mind ifjúságunk hősi halottai vagyunk.
De tart még csatánk! Csatánk?
Csupán egy kusza, hosszú álom...

SZENT TERÉZ EKSZTÁZISA

Gian Lorenzo Bernini szobra

Róma – Santa Maria Della Vittoria

(Chiesa di Santa Maria della Vittoria, Roma,
Gian Lorenzo Bernini: *Estasi di Santa Teresa*)

Marinak

*Az ajzott-szép, ifjú leányarc
immár végleg az Égi Úré
vagy meglehet tart még érte a harc?
Avagy ájult mámora máris a mindig-jelenvaló
Mephistóé s perc se telik: jeges ideglázban ég el?
Megmarta volna Teréz sorort
tarantella-pók és annak veszejtő mérge
vagy önként árad szűzi lényé a halálos hívásba?
Álmából magát ki nem küzdő arcának kéjkómája
élethalál-határon látszik remegni remény és romlás
között. A lét és a nemlét, az itt-lét – a szeplőtlen-szép -
és a nem-itt-lét – a máglyás kárhozat – lesz a legutolsó tét
s közben ólomsúlyú láncszemek, lélekfogadalmak oldódnak,
mint némán, vakon hintázó, holt medúzatestek
s messzi tengerek hullámesapásait hallucinálja
Terézia lelke, ahol nincsenek falak, fehér folyosók, boltívek,
se cellák, se zsámolyok, se fekete, suhogó pelerinek,
se csuklyák, se tortúrás önbüntetések,
se rejtő, sűrű, fekete fátyol, mely elfedné arcának
lobbanó, kívánságos, beteljesületlen világiságát!
A szüzességbe, önmegtartóztatásba hajszolt szervek
klímája villámhő-forrponton! Láng lenni! Lángolássá lenni!
Egy meztelenülő, meztelenítő, vészes-vad tavasz kezdi
elragadni, le, alá: földi nedvekhez, vérhez s virágként nyílani,
trópusi húsevő ősvirágként bomlani ki kápolnahidegben!
Angyalarcvonásaiban harmónia-tusa és valami kamaszleányi
„őshirtelenség” látszik támadón megjelenni, elűzhetetlen!
Két keze leejtve, megfogni mit? Kapaszkodni miben?
Ruhája tépett, feje hátrahanyatlík, veszett erők viszik
esendő erényeiből ki és ő hagyja, engedi, könnyörgi,
dadogja: igen, így történni, minden elkövetkezőknek*

így, elveszőben, elébe menni! Katasztrófát vagy katarzist!
 Túl van Teréz éjjeli imádságokon, megszentelt, végtelen
 rózsafüzérek, túl gyónásokon, mert a töredelmesen
 suttogott szavak egyre-mindhiába, túl veszedelmes vezekléseken,
 túl távoli, megszállott zarándokutakon, túl társnői zengő kórusán,
 szeme cellák értelmes mécses-fényén túli célpontra fixál,
 rémes jelenésekre fókuszál, valami soha meg-nem-áldott,
 ösvénytelen, pásztortalan vissza-pogányosodás tartja igán,
 a szétnyílt ajkakon, a félig hunyt szempáron önörvénye látszik,
 a törékeny, heves lázig hevült test lángokba lép, lángol, lázít
 és lázad, még ellenveti dúlt, fölszabadult önmagát egy ádáz,
 delejező látomásnak, de hősi ereje bátran többé nem áll
 fojtó fogadalmi megszegésének, se az Ámornak álcázott
 Sátán szívére célzott varázsló nyilvánosságának, se a reáhulló
 arany napsugárözön súlytalan kévéinek. A védelmező angyalok
 tehetetlenek, hatalmas, erős ez az útrahívás, immár határszélén
 hitének: Teréz sorort láthatatlan szárnyak emelik egyre
 maga- s mindene-odaadásának ismeretlenségébe, önkívülete
 szerelmet sikolt, sikolya hívás: más-magához s zuhan, zuhan
 lelkének fehér galambja, a végső, a világtalan vízióban
 köréje lassan kentaurok, pánok és üres lovagpáncélok sereglenek!
 Míg végre tévelygése, leányi dühe, női haragja kegyelmet
 kap, hosszú éber álmot: a félt Feltámadáshoz!

EGY IFJÚ HÖLGYRŐL FESTETT

Egészalakos képmás,
 – immár a semmiből néz reánk –
 Képzelt neve: ANTEA

PARMIGIANINO (1524–1527)
 három éven át festette ezt a képet,
 én mégis befejezetlennek érzem.
 Nagy volt a feladat, a nemes kisasszony
 rejtélyét megfejteni nem volt képes.
 A nagy festőt a szépség bizonyára
 megbénította. A hosszú vis-à-vis
 mindkettőjüket hipnotizálta.

*Antea! Szépséges pármai leányzó,
Hát hol van kívüled a világ? A tőled más?
Önkívüled, köröskörül körülötted, előtted
mind, amit szándékkal meg se láatsz!*

*Avagy delejező, leányi lényed mélyén, legbelül,
ahová tehozzád közelítve, senki sem kerül,
ott volna a védelmező végtelen s vele minden véletlen.
Szépséges nézésed ezért oly régen ismerősen*

*hatol belém? Antea, érzem, te is ismersz engem.
Antea, te emlékeid jövőjében élsz, személytelen!?
Szeretni kit félsz? Nincs múltad. Nincs jelened.
Miért, hogy mégis érzem, tudom jelenlétedet?*

*Sugaras ifjúságod, időkből szököttén, ott van a százados
festményen: szól, szólít, hív és engedni, hagyni látszik most
mindent: par hasard és par force! Bársony, brokát, selyem
ruhád nem takarja testedet, útra keltél felém, mily' merészen,*

*virulón, élön és éden-mezítelen, időtlen közalgásban.
Ugyan, hát jelenthet valamit is ötszáz év nem találkozás?
Semmi történik félezer év alatt! Antea, te már régen nem élsz és már régen
nem vagy halott! Óh, bár – akármilyen áron – kialakudhatnád*

*a porból-sárból gyúrt, odalenti halállakáj-pribékektől, hogy másodszor
élj, igen, énértem, énvelem, nekem! Remélhetem, hogy próbálkozol?
Várlak, ha nincsen is élni visszaút. Elég idő adassék,
élnem addig, amíg porból, jégből, festményből kilépsz!*

*De... kicsoda lehetett az a boldog, régi férfi,
akit szemed tükrében lélekkel-testtel hozzád tartozni látni?
Lovag? Kamasz lovászfíú? Szolgáid közül kiszemelt valaki?
Ama nagy éjszakában, ahol most muszáj neked is ott lenni*

*s ottan is maradni, hiába őriz itt festett lényed káprázata,
ott vajon kiről álmodsz és terólad, teérted ki álmodik, Antea!?
Avagy a halálban nincsen álom, csak álmainkban halunk meg,
valakiért, akit alig engedett megismerni a megadatott élet?*

LETTÉL NEMLENNI

*Vannak találkozás nélküli viszontlátások.
Vannak viszontlátás nélküli első látások,
ezek azután soha-sehol nem ismétlődnek meg.
Emberek! Mindig kevésbé szebbek
vagyunk, mint egy szál virág.
Van kezdetben-közben-befejezésben,
emlékezetben-gondolatban-érzésben
a halál, az aplomb, kivédhetetlen aduász,
igaz, minden kártyaasztal egy-egy kontinens.*

— — —

*Szemben és ellen az étellel: hiába az Öröklét,
hiába a számon kérő Feltámadás.
De mégis Isten az egyetlen bátor honvágó!*

